

BAROKO V HUDBĚ (1600-1750)

- Z portugalského: pérola barroca – perla nepravidelných tvarů
- Nevyhnulo se kritice – nepřirozené, křečovitě, zmatené,...
- To co je vidět v architektuře – nabubřelý, kroucený – je slyšet i v hudbě
- Název ‚baroko‘ se začal používat až na počátku 20. Století

Styl

- Při tvorbě se používá nejen rozum, ale i cit
- V hudbě se používalo hodně symbolů (Například 3# v předznamenání měly připomínat Svatou Trojici a nebo také J.S.Bach do jedné ze svých fug své příjmení a tak dále...)

Formy

- Mše, oratoria – převypravuje biblické téma, balet a opery
- Opera vždy byla velká podívaná...na scéně byli někdy i koně

Barokní divadlo

Typickým znakem pro barokní divadlo je iluze, fantazie a dosti často přítomnost smrti, jako symbolu pomíjivosti.

Dále pak dualismus - nelze oddělit dobro od zla, smrt od života, skutečnost od snu apod.

Dekorace mají velkou úlohu, herec má za úkol postupně odkrývat všechny jejich možnosti. Kulisy byly vymalovány uznávanými malíři. Specifikou barokního divadla je gestika, deklamace a jevištní pohyb. Společně s líčením, kostýmy, osvětlením scény toto vytvářelo výsledný umělecký dojem.

Na scéně se i mnohdy objevili živí koně, kočáry apod. Divadlo sloužilo pro zábavu, nebylo nic neobvyklého, že diváci se nahlas bavili, pokřikovali a vstupovali i hercům do jejich monologů.

Šlechta měla své lóže, které si pronajímala nebo zakupovala natrvalo (cena přibližně jako hodnota městského domu). Lóže si zařizovali podle svých představ, mohli ji i oddělit závěsem a zakrýt před ostatním hledištěm.

Během představení procházeli hledištěm prodavači cukrovinek, nápojů atd. Hlediště bylo osvětleno nepřetržitě (olejové lampy, svíčky).K opeře se prodávalo libreto a tak mohli diváci sledovat text opery.

Herci byli pouze muži, ženy na jeviště nesměli. V opeře to byli pak kastráti, kteří díky kastraci a tedy i zachování mladistvého hlasu, zpívali operní ženské role. Dnes se opět vrací divadla k původním provedením barokní opery. Například v Praze takto byla uvedena opera Georga Friedricha Händela - opera Xerxes

Barokní orchestr

Barokní orchestr byl rozdělen na dvě části:

- Nástroje, které hrály harmonický doprovod: violoncello, fagot, loutna, cembalo, varhany.
- Nástroje, které hrály melodickou linku: housle, flétny, hoboj apod.

Kapelník většinou dirigoval od cembala, nebo po vzoru francouzském stál před kapelou a dirigoval dirigentskou holí. Orchestr míval obvykle kolem 20 hráčů.

V dnešní době působí a stále vznikají orchestry po vzoru barokního ansamblu. Budoucí hráči studují v zahraničí interpretaci barokní hudby a hrají na dobové nástroje. U nás takovýmto vynikajícím orchestrem je Collegium 1704 včele s Václavem Luksem.

Obsazení orchestru:

Když mluvíme o nástrojích, musíme vědět, že to byly všechno předchůdci dnešních nástrojů.

- Smyčcové nástroje: housle, viola da braccio (rameno) dnešní viola, viola da gamba (noha), dnešní violoncello, basová viola da gamba dnešní kontrabas.
- Dechové dřevěné nástroje: hoboj, flétna příčná i zobcová, fagot
- Žestové nástroje: trubka, lesní roh, pozoun
- Tympány
- Cemballo

Johann Sebastian Bach (1685 Eisenach – 1750 Lipsko)

Umělecká dráha:

- Z rodiny s velkou hudební tradicí
- Vynikající podmínky pro rozvoj talentu
- Vlastním nástrojem byly pro Bacha varhany
- Ovládal je virtuosně a byl skvělým improvizátorem
- Více jej cenili jako varhaníka než skladatele

Skladatelský sloh:

- Nepochopení jeho tvorby souviselo zřejmě s novátorskými prvky, které přinesl do hudby
- Komplikovaná tematická práce
- Mistr fugy (vícehlasá skladba, založená na imitaci)

Umělecká působitě:

- Mnohé cesty a působitě
- Stálejší místo ve Výmaru (dvorní varhaník)
- Vrcholná díla vznikají pak v Köthenu a Lipsku

Osobní život:

- První manželství se vzdálenou příbuznou Marií Bachovou – 7 dětí
- Druhá žena Anna Magdaléna – 13 dětí
- Z celkového počtu dětí se dospělosti dožilo devět
- Čtyři synové vynikající skladatelé a interpreti
- Vleklá zraková choroba – vyvrcholila zhruba rok před smrtí – slepotou

Dílo:

- Přes tisíc skladeb

Duchovní tvorba:

- Mše h moll
- Matoušovy a Janovy pašije

Instrumentální tvorba:

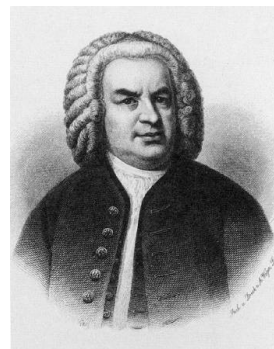
- Braniborské koncerty
- Houslové a cembalové koncerty

Varhaní dílo:

- Toccata a fuga d moll

Skladby pro klávesové nástroje:

- Italský koncert
- Temperovaný klavír (I, II)

Johann Sebastian Bach.

